

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΝΑΚΟΥ

ΔΗΜ/ΛΟΥ ΜΕΤΕΚΠ. ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΤΡΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΤΕΥΧΟΣ Δ'

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΩΘΕ, 41 - 47

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΓΙΑ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ
ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ & ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Είκόνες με άπαγγελίες, ἄσμάτα, διαλόγους ἀπὸ τὸ ἔπος 40
τῆν Κατοχή, ἀπελευθέρωση, ἐμφύλιο σπαραγμὸ
κι ἐνσωμάτωση τῆς Δωδεκανήσου.

«Κλείσε μέσα στὴν ψυχὴ σου τὴν Ἑλλάδα,
καὶ θὰ αἰσθανθῆς νὰ λαχταρίζη μέσα σου
κάθε εἶδους μεγαλεῖον».

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΤΡΩΝ

Δ. Σολωμός.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
"ΤΟΥΡΛΑΣ - ΜΑΥΡΑΚΟΣ,"
ΕΡΜΟΥ 45 ΠΑΤΡΑΙ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1869

1948

441

ΝΑ

10.226

44
NA
10226

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΝΑΚΟΥ

ΔΗΜ/ΛΟΥ ΜΕΤΕΚΠ. ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΤΕΥΧΟΣ Δ'

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΩΘΕ, 41 - 47

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΓΙΑ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ & ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Εικόνες με άπαγγελίες, άσματα, διαλόγους από το έπος 40, την Κατοχή, άπελευθέρωση, έμφύλιο σπαραγμό και ένσωμάτωση της Δωδεκανήσου.

«Κλείσε μέσα στην ψυχή σου την Έλλάδα,
και θά αισθανθής να λαχταρίζη μέσα σου
κάθε είδους μεγαλείον».

Δ. Σολωμός.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
"ΤΟΥΛΑΣ - ΜΑΥΡΑΚΟΣ,"
ΕΡΜΟΥ 45 ΠΑΤΡΑΙ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1869
1948

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφήν του συγγραφέα

The image shows a handwritten signature in black ink, which appears to be the Greek name 'Γράμμορ' (Grammor). The signature is written in a cursive style and is underlined with a single horizontal stroke.

Έκτος άπ' τά σχολεία άπαγορεύεται κάθε άλλη έμφάνιση άπό σκηής, χωρίς την άδεια του συγγραφέα.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τὸ ἔργο μου αὐτὸ εἶναι μιὰ ἐθνικὴ ἐπιθεώρηση μὲ θέμα τὴν ἱστορικὴ Ἑνότητα «ἀπὸ τὴν κατάρρευση καὶ δῶθε.» (1941 - 47.)

Μπορεῖ κι αὐτὸ νὰ παιχθῆ ὁλόκληρο, ἢ τμηματικὰ μὲ ἄλλο σχετικὸ ὑλικὸ σ' ὅλες τὶς γιορτές.

Ἄρχίζει μὲ μιὰ Χαρούμενη εἰσαγωγὴ «Ἡ Ἑλλάδα τοῦ 40» καὶ κλείνει μ' ἓνα μισοχαρούμενον ἐπίλογο, τὴν «ἐνσωμάτωση τῆς Δωδεκανήσου».

Λέγω μισοχαρούμενο, γιατί, ἂν θὰ βασίλευε δικαιοσύνη στὸν κόσμο, θὰ ἔπρεπε νὰ κλείση μὲ τὴ χαρούμενη ἐνσωμάτωση καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν μας χωρῶν, Β. Ἡπείρου, Α. Ρωμυλίας, Κύπρου!

Καὶ τὸ ἔργο αὐτό, ὅπως καὶ τὰ προηγούμενα, ἔχει τὴν ἐλαστικότητα, ὅτι ἐπιτρέπει, χωρὶς ζημίαι, τροποποιήσεις προσαρμογῆς στὶς διάφορες συνθηκὲς λειτουργίας τῶν σχολείων. Στὴ θέση τῶν τραγουδιῶν, ἂν δὲν εἶναι γνωστά, ἢ εἶναι δύσκολο νὰ μαθευτοῦν, μπαίνουν ἄλλα γνωστά τραγούδια καὶ στὴν ἀνάγκη γίνονται ἀπαγγελίες. Μπορεῖ, ἀκόμα, νὰ παρεμβληθοῦν ἐπεισόδια τοπικοῦ χαρακτήρος

Γιὰ τὴ διδ/λία τοῦ ἔργου, ἢ πείρα ἔχει ἀποδείξει, ὅτι τὰ παιδιὰ μονάχα τους, ἂν ἔχουν τὸ ὑλικό, μποροῦν νὰ μᾶς παρουσιάσουν μὲ μικρὲς βοήθειες θαύματα!

Ἡ μικρὴ τιμὴ του, ἔπειτα, τὸ καθιστᾷ προσιτὸ σὲ κάθε βαλάντιο γονιοῦ. Ἄς συστηθῆ, λοιπόν, ἀπὸ τοὺς συναδέλφους, σ' ἓνα ἀπὸ τὰ τόσα βοηθητικά, ποὺ συλλογίζονται στὰ παιδιὰ.

Μὲ συναδελφικοὺς χαιρετισμοὺς

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΑΚΟΣ

Πάτρα 10-1-1948

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στρατιώτης, μαθητής
1. Ίστορία, μαθήτρια
1. Ελλάδα, »
1. Απαγγελία «Πίνδος», μαθητής
1. » «28η 8)βρίου» »
1. » «Ήρωον» » ή μαθήτρια
1. » «Αλέξανδρος Διάκος», μαθητής ή μαθήτρια
- 8-10 «Διάφορες χώρες . . .» μαθήτριες
- 10 12 «Ήπειρώτισες φορτωμένες» μαθήτριες
1. » «Στους νεκρούς μας» μαθήτρια

II. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ

5. «Στρατιώτες», μαθητές

Έλλάδα ίδια

III. ΚΑΤΟΧΗ

1. Γέρος, μαθητής
1. Γρηά, μαθήτρια
1. Νέος, μαθητής
- 5-6 Γιατί τις συλλήψεις, μαθητές
1. Απαγγελία «Πατρίδα», μαθήτρια
1. » «Όσες κι αν έρθουν λύπες» μαθητής ή μαθήτρια
1. Μαθητής. } Διάλογος
1. Αρχόντισσα }
1. Άσμα «Νοσταλγία», μαθητής

IV. ΣΤΑ ΠΡΟΘΥΡΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ

5. ΓΙΑΝΝΗΣ, ΔΙΑΣ, ΠΑΠΑΣ, ΓΙΩΡΓΟΥΛΑΣ, ΜΑΡΙΓΩ

V. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

9. Εικόνα «Λεύθερη Έλλάδα», 6 μαθήτριες, 3 μαθητές
- 10-12 «Διάφορες γεωγραφικές περιοχές,» μαθήτριες

VI. ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΣΠΑΡΑΓΜΟΣ

- 10-15 Διάφορες ομάδες πολιτικές, μαθητές

VII. ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΑΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙΣ

6. Άσ' όσα μ'αs έλεγαν, μαθητές

VIII. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

12. «Δωδεκάνησος» μαθήτριες

Ι

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εικόνα

Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 40.

—'Η 'Ελλάδα μεγαλόπρεπη πάνω σὲ ψηλὸ βᾶθρο βλέπει καὶ δείχνει μὲ τὸ δεξιὸ χέρι, μὲ τὸ ὁποῖο κρατᾷ λαμπάδα ἀναμμένη, πρὸς τὴ Β. Ἠπειρο. Πρὸς τὴν ἴδια διεύθυνση στὸ βάθος τῆς σκηνῆς σὲ στάση ἐξόρμησης στέκεται ἕνας τσιολιάς μὲ τὴ λόγχη στὸ ὄπλο. Σὲ μιὰ γωνιά πρόχειρη στήλη μὲ ὀνόματα φονευθέντων καὶ ἰερώτο τὸ ὄνομα «'Αλέξανδρος Διάκος» Σκηνικό, ἄν ὑπάρχει, μὲ βουνὸ χιονισμένο, μὲ στρατιῶτες σὲ ἐξόρμηση καὶ Ἴταλοὺς φεύγοντας.==

ΑΝΟΙΓΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ: 'Η ψυχὴ τῆς 'Ελλάδας πάνω στ' ἀπάτητα βορειοηπειρώτικα βουνὰ γράφει τίς πιόδοξασμένες σελίδες στὴν παγκόσμια ἱστορία. Παγκόσμια, γιατί ἡ ἱστορία τῆς 'Ελλάδας, ὅπως πάντα, καὶ στὸ σημεῖο αὐτό, ξεπερνᾷ τὰ στενὰ τοπικά της ὅρια καὶ γίνεται πανανθρώπινη μὲ τὸ βαθύτερο νόημά της, μὲ τὸ βαθύτερο πνεῦμα της γιὰ τὴν τύχη τῆς ἀνθρωπότητας. Τὰ 'Ελληνόπουλα, ποὺ μὲ τόσην ἄνεση καὶ τόσην εὐκολία μὲ μόνον τὸ «τσαροῦχι» καὶ τὸν «ἀέρα» γίνονται ἥρωες, θεοὶ καὶ ἡμίθεοι, φοροῦν στὴ μητέρα 'Ελλάδα διαμάντινο στεφάνι, ποὺ τὴν κάνει βασίλισσα τῆς λευθερίας τοῦ κόσμου ὅλου!

2. *Απαγγελία*: (Μπαίνει στρατιώτης καὶ ἀπαγγέλει, βλέποντας τὴν 'Ελλάδα,

ΠΙΝΔΟΣ

«'Ω Πατρίς, ὡς σου κάρτα νῦν
μνείαν ἔχω». (Εὐριπ. Μήδ, 328)

Τῶν προγόνων βλαστοί, μ' ἀτσαλένια κορμιὰ
τοῦ πολέμου περνώντας τὴ φρίκη,
τῆς καρδιᾶ μας τὴ φλόγα τὴ φέραμε μιά
ὡς ἐκεῖ, ποὺ μᾶς πρόσμενε ἡ Νίκη.

Μὲ τὴ λόγχη χαράξαμε ἄδρὸ στὰ βουνὰ
τ' ὄνομά μας—γαλάζιο λουλούδι—
νὰ τὸ πάρη ὡς τὰ πέρατα ὁ θρῦλος ξανά,
στοὺς λαοὺς νὰ τὸ κἀνὴ τραγούδι.
Προσταγὴ στὴ φυλὴ μας, σὰν νόμος βαρειά,
τὸ παλιὸ ν' ἀναστήσωμε θάμα.
Νάναι αἰῶνια σὲ τούτῃ τῇ γῆ ἢ Λευτεριά,
κάποιας μοίρας ὀρίζει τὸ τάμα.
Μάννα Ἑλλάδα, δική σου μιὰ σάλπιγγα ἤχει
λὲς ἀκόμα στῆς Πίνδου μιὰ κώχη,
στοὺς καιροὺς νὰ θυμίζῃ γεμᾶτο ψυχὴ
τὸ τρανό, ποὺ ξεστόμισες, «ὄχι».

Στέλιος Σπεράντζας

[Βραβεῖον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν]

3.— Ἀπαγγελία (δεύτερος στρατιώτης, βλέποντας πότε τὴν Ἑλλά-
δα καὶ πότε τοὺς θεατὲς ἀπαγγέλλει—

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Ἄερα, ἄερα λαχὲς πέρα ὡς πέρα.
Ἡ λόγχη ἀστράφτει, τρόμος καὶ φοβέρα.
Καρφώνει τὸν ἐχθρὸ πάνω στὰ χιόνια.
Γκρεμίζει τ' ἄρματα, σκορπίζει τὰ κανόνια...

Ἄερα, ἄερα στὶς κορφές, στὰ δάση ἄερα.
Κουρέλια πέφτει τῶν κενταύρων ἢ παντιέρα.
Λυγοὺν Κλεισοῦρες, Τεπελένια ἀνοίγουν,
φλόγες κι ἀγέρες, γύρω, τοὺς τυλίγουν.

Ἄερα, μουγκροὶ κι οὐρλιαχτά... ἄερα...
—κι ἡ Μεγαλόχαρη, γλυκεῖα μητέρα
ἔσκυβε πάνω στὶς πληγὲς καὶ συμπονοῦσε·
καὶ τ' ἀετόπουλα στὴ μάχῃ ὀδηγοῦσε.

Ἄερα, σάλπισμα χαμοῦ· φεύγει τ' ἀσκέρι.
Φεύγει καὶ σπέρνει μὲ κορμιὰ κείνα τὰ μέρη·
καὶ λάμπει ἡ γαλανόλευκη πάνω στὰ χιόνια,
σ' ὄλα τὰ χιόνια, σ' ὄλους τοὺς καιροὺς
θὰ λάμπει, αἰῶνια.

Στ. Μπολετοῦς

4) *Απαγγελία : μαθητής ἢ μαθήτρια μπροστά στή στήλη ἀπαγγέλλει:

Η Ρ Ω Ο Ν

(Γιὰ κάθε Ἡρώον ποῦ βρῖ-
σκαται σ' Ἑλληνική γῆ)

Μιά στήλη, λίγα ὀνόματα γραμμένα
Ποῦ μέσα κλείνουν ἔν' ἀπέραντο οὐρανό!
—Ἀθάνατα παιδιά καὶ τιμημένα
Ἀπὸ τὰ ὀνόματά σας, τὸ καθένα
Σάν ἄστρο, λάμπει, φωτεινό.
Μεγάλοι σεις ! Τὴν ἄνθινη ὑπαρξί σας
Θεῖα προσφέρατε θυσία στή φωνή
Τῆς Πίστης, τῆς Πατρίδας κι ἡ ζωὴ σας
—Νὰ ζῆ ἡ Ἑλλάδα—δόθηκ' ἡ χρυσοῦ σας
Νὰ ζοῦμε μεῖς οἱ ταπεινοί.
Ἐδῶ, ποῦ μιὰ ἀγιωσύνη ἔναι χυμένη
Μὲ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ κορμὶ γονατιστό,
Ἀπὸ βαθεῖα στὰ χεῖλη μ' ἀνεβαίνει
Γιὰ σᾶς —κι ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα βγαίνει—
Μιὰ λέξι μόνο: Εὐχαριστῶ !

*Ἀθήνη

5) *Απαγγελία μπροστά στὴν ἴδια στήλη:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

Ἀπὸ τοὺς πρώτους ποῦπεσαν γιὰ νὰ σωθ' ἡ Πατρίδα
σάν πρώτη τῆς ἀνοιξεως ρόδου μοσχοβολιά,
σάν τοῦ γλυκοχαράγματος πρωτ' ἡλιακὴ ἀχτίδα
ἔτσι τὸν πρωτοδέχθηκε ἡ γῆ στὴν ἀγγαλιά.

Τὸ αἷμα του ποῦ χύθηκε δὲν σκόρπισε τοῦ κάκου
γιατὶ μ' αὐτὸ τονώθηκε τοῦ ἔθνους ἡ τιμὴ
κι ἔσμιξεν ἡ ἀνάμνησις παλαιότερου Διάκου
ὅταν καὶ τότε ἔστήνοντο θεῶρατοι βωμοί·

Νέος αὐτὰς μ' ὀνειράτα κι ἰδανικὰ γεμᾶτα
ἔκλεισε μέσα στὴν καρδιά πανώρια κοπελιά
καὶ στὴ γλυκεῖα πατρίδα του τῆς χάρισε τὰ νειάτα

κι εκείνη τοῦ προσέφερε τῆς δόξης τὰ φιλιὰ.

Δώδεκα νῆσοι σ' εὐλογοῦν καὶ μιὰ μάννα μεγάλη
καὶ καθ' Ἑλληνικὴ ψυχὴ γιὰ σέ τώρα σκιρτᾷ
ἀπ' τὸν δικό σου τὸν χαμὸ ζωὴ παίρνουν οἱ ἄλλοι
κι ὄσο ψηλώνεις πιὸ πολὺ σέ νοιώθουν πιὸ κοντὰ.

Χαρὰ στὴ Χώρα ποὺ τιμᾷ τοὺς ἄξιους τοῦ γένους,
γιὰ νὰ θυμίζῃ στοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους της μαζὶ
ὅτι πάνω στοὺς βράχους της τοὺς αἱματοβαμμένους
μιὰ Ἑλλάς ὀρθώνεται κι αἰώνια θὰ ζῆ.

Ὀκτώβριος 1946

Κρίτων Σουρής

Ἔσσμα

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Ματσούκα

[βλ. Μαθήματα Μουσικῆς Καλομοίρη—Οἰκονομίδη]

Πατρίδα ὄνειρο ἀκριβὸ κρυφὴ χαρὰ τοῦ Κόσμου
Ἐσὺ μονάχα στέκεσαι παντοτεινὰ ἐμπρὸς μου
Νυφοῦλα στέκεις πάναγνη μπροστὰ στὰ δυὸ μου μάτια
νυφοῦλα μὲ τὰ κάτασπρα καὶ τὰ ψηλὰ παλάτια.

Στὴν καρδιά μου ζῆς ἐσὺ παντοτεινὰ μεγάλη
σὲ βλέπω μεσ' τὰ πελαγα καὶ μέσ' τὰ δάση πάλι,
φωτόβολη καὶ δροσερὴ λουλούδια νὰ μαζεύης
καὶ νὰ χαμογελᾷς ἐδῶ κι ἐκεῖ νὰ μαγεύης.

τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα
λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα
λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα

Ὅπου κι ἂν πάω κι ὅπου σταθῶ ἐσένα βλέπω ἐμπρὸς μου·
καὶ ξένα εἶναι γιὰ μένανε τὰ μάγια ὄλου τοῦ κόσμου
τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα
τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα

Πατρίδα ὄνειρο ἀκριβὸ κρυφὴ χαρὰ τοῦ κόσμου
ξύπνα καὶ τὴν παρηγοριά, ποὺ ὄλο γυρεύω, δὸς μου
γιὰ ν' ἀντικρύσω μιὰ στιγμή τὴ θεία σου ὁμορφάδα
καὶ νὰ σέ δεῖξω κρᾶζοντάς: Ἐτούτῃ εἶν' ἡ Ἑλλάδα.

7. ΙΣΤΟΡΙΑ: Ἡ καταφοβισμένη ἀνθρωπότητα περνάει
τώρα, μπροστὰ στὴν ἡρωϊκὴ Ἑλλάδα, εὐλαβικὴ προσκυνήτρα·
πέρνει φῶς θερμούργο ἀπὸ τὴν ἄσβεστη λαμπάδα της καὶ ξεκι-

νάει κι αυτή θαρρετά κι άφοβα για τόν άγώνα, πού θα φέρη τή συντριβή του άγριου έπιδρομέα.

8. *Μπαίνουν 8-10 μαθήτριες για τις διάφορες χώρες, προχωρούν άργά, υποκλίνονται μπροστά στην Έλλάδα, ανάφουν τα σπερματώετα τους άπό τή λαμπάδα της και φεύγουν. Η Έλλάδα μένει άκίνητη.*

9. **ΙΣΤΟΡΙΑ.** Και δέν έχει μόνον ήρωες ή Έλλάδα έχει κι ήρωίδες. Όχι μιά και δυό, τρείς και πέντε, δέκα εκατό και χίλιες! Στρατιές όλόκληρες άπό γνωστές κι άγνωστες φκιάνουν ένα γαϊτάνι άτέλειωτο άπό πολύτιμα πετράδια και τίμια φυλαχτά της περήφανης για τά μεγάλα της παιδιά Έλλάδας. Και δέν πολεμάνε μονάχα, σάν άδρες και δέν πεθαίνουνε μονάχα, σάν Σουλιώτισσες. θαυματουργοϋν και με τίς πλάτες τους!!

Στό Μεσαίωνα στην πολιορκία της Θεσ/νίκης και της Κωνσταντινούπολης άπό του Τούρκους άνεβάζουν στα τείχη λιθάρια και δοχεία νεροϋ βραστοϋ για έκσφενδόνισμα έναντιον τών έχθρων.

Στήν Πίνδο τό 1940 άνεβάζουν φορτωμένες κάσες πυρομαχικά, για νάχουν άφθονα οί στρατιώτες έλληνες, οί στρατιώτες Κύκλωπες, πού θ' αναγκάσουν τόν Ίταλό νά κάμη μεταβολή.

Νάτες, με τό δράμα της Έλλάδας, περνοϋν.

10. *Περνοϋν σιγά, σιγά 10-12 μαθήτριες, με ήπειρωτικές ένδυμασies, αν είναι εύκολο, φορτωμένες κάσες άδειανές πετρελαίου. . . .*

ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΑΥΔΑΙΑ

Μπροστά στην αύλαία Άπαγγελία - μαθήτρια

ΣΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΜΑΣ

Για σās παιδιά, πού στη φωνή της μάννας σας έτρέξατε και πέσατε μόνο για τήν τιμή της, δέν ταιριάζει οϋτ' ένα μοιρολδί άπ' τά χείλη μας. Ναι! Παίξατε περήφανα τό ρόλο σας! Τό κλάμμα ήρώων τάφους δέν ταράζει.

Σκουπίστε, μάννα κι άδελφή τά μάτια σας, και τρέξετε με περηφάνεια δω και κεί και πέστε και στους άλλους πώς εϊσ'ατ' Έλληνίδες και ντρεπόσατε νά βρέξετε με δάκρυα χωμα έλληνικό, χωμα πού γέννησε Άνδρας μεγάλους.

Πέστε, πώς τά παιδιά σας εϊχαν όρκιστή νά δώσουνε τό αίμα τους, αν παραστή ανάγκη, στην πατρίδα.

Κι ότι τό θεωροϋσαν προστυχιά νά παραδώσουνε κάθε όσιο, κάθε ιερό, χωρίς καμμιά φροντίδα.

Κατίνα Ποθουλάκη Χανιά

ΑΝΟΙΓΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΕΥΣΗ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ : Καί μετά τήν κατάρρευση, συνεχίζεται ὁ ἀγῶνας . . .

2. (Σύσκεψη στρατιωτῶν σ' ἓνα σπίτη).

Α' Καί τώρα, τί θά κάμουμε παιδιά; Τί βγήκε ἀπ' τόν πόλεμο καί τήν ἀνδρειοσύνη μας; φθάνει πού ἔχουμε τά μετάλλια στίς τσέπες μας!

Β! Τί θά κάμουμε, μάλιστα, αὐτό πρέπει νά τὸ σκεφθοῦμε καλά. Πρέπει νά κάμουμε, κάτι ἀντάξιο στόν ἀγῶνα μας πάνω στά Βορειοηπειρώτικα βουνά μας!

Γ' Κάτι ἀντάξιο στόν ἀγῶνα μας ἐκεῖνο Νά τί βγήκε ἀπό τόν πόλεμο Κώστα, σάν κέρδος πολύτιμο κι αἰώνιο. Βγήκε ἡ δόξα, πού ζητάει ἀντάξια δόξα

Δ! Γιά σκεφθῆτε, ρε παιδιά, πόσο ψηλά φθάσαμε μέ τόν ἀγῶνα μας ἐκεῖνον! Τότε μεθυσμένοι ἀπό τή ΝΙΚΗ δέν μπορούσαμε νά καταλάβωμε τίποτε ἀπό τὸ ψῆλωμά μας αὐτό! μᾶς φαινόταν τόσο φυσικό, πού ἀπορούσαμε γιά τόν τόσο θαῦμασμό τοῦ κόσμου ὄλου γιά μᾶς. Μονάχα, τώρα, πεσμένοι κάτω μπορούμε καί βλέπουμε τί εἶχαμε καί χάσαμε, τί θαῦμα πραγματοποιήσαμε μέ τήν ψυχή, τή λόγχη καί τόν «ἀέρα» πάνω στήν Πίνδο καί πέρα ἀπ' αὐτή . . .

Ε' Ἡ δόξα μας αὐτή μᾶς δημιουργεῖ, τώρα, μεγαλύτερες ὑποχρεώσεις. Ἡ πατρίδα σπαρταράει κατ' ἀπό τήν μπότα τοῦ κατακτητή.

Α' Ἀπ' τὰ λίγα, πού βλέπουμε, κι εἶν' ἀρχή ἀκόμα, δέ μένει καμμιά ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Ἑλλάδα μας θά περάσῃ ἀνάμεσα ἀπό φλόγες καί καπνούς, θά περάσῃ τὰ πάθη τοῦ Χρι-

στοῦ, γιὰ νὰ ἰδῆ ἀνάσταση, νὰ ἰδῆ ξανά ἐλευθεριά!

Ε' Ἡ δικιά μου γνώμη εἶναι νὰ φύγουμε ἕνας, ἕνας, γιὰ νὰ μὴν κινήσουμε ὑπόψεις, καὶ νὰ μαζευτοῦμε σὲ μιὰ παραλία, γιὰ νὰ μᾶς πάρουν ἀπ' ἐκεῖ τὰ ὑποβρύχια γιὰ τὴν Ἀφρική, ποῦν ὁ Βασιλιάς μας μὲ τὴν Κυβέρνηση . . . Ἔτσι, ἔχουν φύγει πάρα πολὺ μέχρι τώρα. Αὐτὲς τὶς ἡμέρες, μάλιστα, περιμένω πῶς συγκεκριμένες πληροφορίες. Ὅσοι, πάλι, δὲν μπορέσουν νὰ φύγουν κι ἐδῶ πόλεμος θὰ γίνῃ. Ὁ Ἕλληνας δὲν ἔμπορεῖ νὰ σκύψῃ τὸ κεφάλι.

Β' Μάλιστα, νὰ φύγουμε.

Α' Σύμφωνα κι ἐγώ.

Γ' Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο.

Δ' Ὀλοι σύμφωνα! θὰ περιμένουμε εἰδοποίηση Νίκο.

Ε' Ναί, παιδιά, θὰ σᾶς εἰδοποιήσω. Ἡ πατρίδα ἀπ' τὰ παιδιά τῆς περιμένει τὴ λευθεριά τῆς! Τώρα, ἕνας, ἕνας, προφυλαχτὰ νὰ διαλυθοῦμε, γιὰ νὰ μὴ δώσουμε ὑπόψεις καὶ περάσουμε ἀπὸ κρεμάλα (Σηκώνονται).

3. *Εμφανίζεται ἡ ΕΛΛΑΔΑ στὴν εἴσοδο, ἢ παραμερίζοντας τὸ παραπέτασμα τῆς δεύτερης αὐλαίας. Στὴν ἐμφάνιση ὄλοι τραγουδοῦν, ἢ ἀπαγγέλλει ἕνας.*

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

(Συλ. I. Πρωτῶν βλ. καὶ Μουσικὴ Παιδ. Σχολείων Α. Ἀργυροπούλου)

α. Γιὰ σὲ γλυκειά Πατρίδα, ποῦ τόσο ἀγαπῶ,
τὰ χεῖλη μου θὰ ψάλλουν τραγοῦδι μὲ καὺμό.

β. Κι ἡ γῆ τοῦ παραδείσου μου εἶναι ἔρημιὰ
τὴ χάρη τὴν δική σου δὲν ἔχει γῆ καμμιά.

γ. Σεισμός κι ἀνεμοζάλη σὲ δέρνουν, ἀλλὰ σὺ
δὲ γέρνεις τὸ κεφάλι ἐλπίδα μου χρυση.

δ. Τ' ἀγέρι τὰ νερά σου, τὰ πράσινα βουνὰ
τὰ τόσα θέλγητρά σου δὲν ταῦρα πουθενά.

ε. Σύ είσαι τ' ὄνειρό μου, τὸ μόνο ποῦ θωρῶ
σὺ είσαι ἢ Πατρίδα, ποῦ τόσο λαχταρῶ.
στ Παντοῦ πετᾶς ἔμπρὸς μου χαρὰ μου μυστικιά
βασιλίσσα τοῦ Κόσμου, Πατρίδα μου γλυκειά.

Κ. Μαρκόπουλος

4. Ἀπαγγελία

ΧΩΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟ

Γ. Δροσίνη

(κάθε στρατιώτης ἀπαγγέλλει ἀπ' ἓνα ὀχτάστιχο, βλέποντας τὴν Ἑλλάδα)

Τώρα ποῦ θὰ φύγω καὶ θὰ πάω στὰ ξένα
καὶ θὰ ζοῦμε χωρισμένοι
ἄφησε νὰ πάρω κάτι κι ἀπὸ σένα,
γαλανὴ πατρίδα, πολυαγαπημένη
Ἄφησε μαζί μου φυλαχτὸ νὰ πάρω
γιὰ τὴν κάθε λύπη, κάθετι κακό,
φυλαχτὸ ἀπ' ἀρρώστεια, φυλαχτὸ ἀπὸ χάρο,
μόνο λίγο χῶμα, χῶμα ἑλληνικό.

Χῶμα δροσισμένο μὲ νυχτιᾶς ἀγέρι·
χῶμα βαφτισμένο μὲ βροχὴ τοῦ Μάη·
χῶμα μυρωμένο ἀπ' τὸ καλοκαίρι·
χῶμα εὐλογημένο· χῶμα, ποῦ γεννάει
μόνο μὲ τῆς πούλιας τὴν οὐράνια χάρη,
μόνο μὲ τοῦ ἡλιοῦ τὰ θερμὰ φιλιὰ,
τὸ μοσχάτο κλημα, τὸ ξανθὸ σιτάρι,
τὴ χλωρὴ τὴ δάφνη, τὴν πικρὴ ἐλιά.

Χῶμα τιμημένο, ὅπου τόχουν σκάψει,
γιὰ νὰ θεμελιώσουν ἓναν Παρθενῶνα·
χῶμα δοξασμένο, ὅπου τὸχουν βάψει
αἵματα στὸ Σούλι καὶ στὸ Μαραθῶνα·
χῶμα, πούχει θάψει λειψανα ἀγιασμένα
ἀπ' τὸ Μεσολόγγι κι ἀπ' τὰ Ψαρά·
χῶμα, ὅπου φέρνει στὸ μικρὸν ἔμένα,
θάρρος, περηφάνια, δόξα καὶ χαρὰ.

Θέ νά σέ κρεμάσω φυλαχτό στά στήθια
κι όταν ἡ καρδιά μου φυλαχτό σέ βάλῃ,
ἀπό σέ θά παίρῃ δύναμη, βοήθεια,
μὴν τὴν ξεπλανέψουν ἄλλα, ξένα κάλλη.
Ἡ δική σου χάρη θά μὲ δυναμώνῃ
κι ὅπου κι ἂν γυρίσω κι ὅπου κι ἂν σταθῶ,
σύ θὲ νά μοῦ δίνῃς μιὰ λαχτάρα μόνη:
πότε στὴν Ἑλλάδα πίσω θὲ ναρθῶ.

Κι ἂν τὸ ριζικό μου, ἔρημο καὶ μαῦρο,
μούγραψε νά φύγω καὶ νά μὴ γυρίσω,
τὸ ὑστερνὸ συχώριο εἰς ἐσένα θάβρω,
τὸ ὑστερνὸ φιλί μου σένα θά χαρίσω
Ἔτσι, κι ἂν σέ ξένα χῶματα πεθάνω,
τὸ ξένο μνήμα θάναί πιδ γλυκό,
σά θαφτῆς μαζί μου, στὴν καρδιά μου ἐπάνω,
χῶμα ἀγαπημένο, χῶμα Ἑλληνικό

5. ἄσμα

«ΤΑ ΡΟΔΑ ΤΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ»

Ι. Θ. Σακελλαρίδου (βλ. *Τερψιχώρη Α. Ν. Μάλτου*)

ΕΛΛΑΔΑ. μόνη της :

Τὰ ρόδα τὰ τριαντάφυλλα τῆς ἀνοιξῆς καμάρι
τὰ λούλουδα οἱ ζέφυροι, ὁ ἥλιος, τὸ φεγγάρι
χάνουν τὴν ὁμορφάδα τους στὴ σκλαβωμένη γῆ.

ΕΛΛΑΔΑ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ μαζί :

Ἔτσι κι ἐδῶ ἀνθίζανε τὰ θέλγητρα, τὰ κάλλη
μιὰ μέρα ἢ Πατρίδα μας ἦτο λαμπρὰ μεγάλη
καὶ πῶς τὴν ἐφαρμάκωσεν ἡ μαύρη ἢ σκλαβιά.

Ἐμπρός ! νεότης ἄλκιμος, πυρίτιδος νεότης
τὸν κάλαμόν σου σύντριψε καὶ γίνου στρατιώτης.
ψάλλε τοῦ Ρήγα ἄσματα, τραγούδια λευθεριάς.

Ἐμπρός ! μὴ χάνομεν καιρόν, εἶν' ἡ στιγμή ἀδάμας
ἢ τώρα, ἢ οὐδέποτε θά παύσουν τὰ δεινά μας.
Μάθετε, πῶς τὸν τολμηρόν ἢ νίκη στεφανοῖ.

ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

III ΚΑΤΟΧΗ

Εικόνα : Δωμάτιο—ἔπαιθρο

—Ἡ Ἑλλάδα μαυροντυμένη. Ἱστορία ὅπως παραπάνω. Σ' ἓνα παγκάκι κάθονται δυὸ γέρονι ὅταν ἡ Ἱστορία θὰ πῆ «πεῖνα θερίζει τὸ γέρο» θὰ δείξουν μιμητικὰ ὅτι πεινοῦν. Φωτισμὸς μὲ προβολέα, ὅπως παραπάνω.—

ΑΝΟΙΓΕΙ Η ΑΥΔΑΙΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ : Ἡ Ἑλλάδα μαυροντυμένη ἔτσι, τῆς ἦταν γραφτὸ. Ὑστερα ἀπὸ τὴ ρωμαϊκὴ σκλαβιά, τὴ φράγκικη σκλαβιά, τὴν τούρκικη σκλαβιά, ἡ πιὸ μαύρη κι ἀπαίσια. Ἀξονικὴ σκλαβιά! Λύκοι Ἰταλοί, ὄρνεα Γερμανοὶ καὶ Ἐχιδνες Βουλγάροι ροφοῦν καὶ δὲ χορταίνουν τὸ αἷμα τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πεῖνα καὶ πάλι πεῖνα! Πεῖνα θερίζει τὸ γέρο καὶ σκοτώνει τὸ νέο. (τὸ σκοτώνει τὸ νέο προφέρεται ἀργά, γιὰ νὰ γίνη καὶ τὸ ζωντάνεμα τοῦ σκοτωμοῦ ἓνας μαθητῆς, βιασικὰ καὶ τρικλίζοντας, διασχίζει τὴ σκηνὴ καὶ πέφτει παράμερα στὴν ἐξοδὸ τῆς σκηνῆς).

Συλλήψεις, πολλές συλλήψεις, ἀτέλειωτες συλλήψεις. (5-6 μαθητὲς διασχίζουν τὴ σκηνὴ, τρέχοντας, γιὰ νὰ φανῆ, ὅτι κυνηγοῦναι).

Ἐκτελέσεις, πολλές ἐκτελέσεις, ἀτέλειωτες ἐκτελέσεις. (Ἀκούγονται προβολισμοὶ στὰ παρασκήνια μὲ τάπες). Μαρτυρικὸ Μεσόβουνο, Μαρτυρικὸ Δοξάτο, Μαρτυρικὴ Κλεισοῦρα, Μαρτυρικὰ Κ α λ ά β ρ υ τ α ! Κρατήστε, ἐδῶ, Ἕλληνες τὴν ἀνάπνοή σας γιὰ ἓνα λεπτὸ, μνημόσυνο εὐλαβικὸ· στίς ἀθάνατες ψυχῆς τῶν νέων μαρτύρων τοῦ Ἔθνους! (σιωπὴ ἓνα λεπτὸ.)

Καὶ ποῖο πρῶτο, ποῖο ὕστερα νὰ ἀναφέρει κανεὶς ἀπὸ τ' ἄγρια καὶ κτηνώδη ἔργα τῶν Κατακτητῶν!! Καὶ νὰ σκέπτεται κανένας, ὅτι ἀπ' αὐτοὺς, οἱ πρῶτοι εἶναι νικημένοι καὶ ταπεινωμένοι ἀπ' τὴ μικρὴ, μὰ λιονταρίσια ΕΛΛΑΔΑ. Οἱ δεῦτεροι εἶναι ἀξιοθρήνητοι νικητὲς μιᾶς χούφτας ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ποῦ εἶχε τὴ δύναμη νὰ τοὺς ραπίση, ἔτσι, ποῦ θὰ γελάη, ἢ

άνθρωποτητα για πάντα με τὰ παθήματά τους (!) και οι τρι-
τοι είναι κλέφτες έλεεινοί, που βρήκαν άμπέλι άφραγο για
τρῦγο και λεηλασία.

Μά έσύ μητέρα Έλλάδα δέν πρόκειται νά χαθής ! !

2. Μπαίνει μιá μαθήτρια, πλησιάζει σιγά, στην Έλλάδα,
γονατίζει κι άπαγγέλλει τό ποίημα «Πατρίδα» του Μαβίλη.

Μάννα μου Έλλάδα, τί δέν είσαι τώρα
σάν πρώτα όρθή, ψηλή, στεφανωμένη
Μέ δάφνες, τί δέν είσαι με τὰ δώρα
της άθάνατης νίκης στολισμένη ;
"Αχ! πότε θάρθη, πότε θάρθη ή ώρα
Νά μετατρέψη ή όψη σου ή σβυσμένη
Και την έρημωμένη σου τή χώρα
Μ' έλπίδα νά φωτίση, ώ άνδρειωμένη ;
Πατρίδα μου, σηκώσου. "Ας λάμψη πάλι
στον αιθέρα ψηλά τό μέτωπό σου,
και της λευθεριάς θε νά προβάλη
'Ημέρα και τό Θείο πρόσωπό σου
θά λάμψη σάν τον ήλιο της. Μεγάλη
θά γίνης κι άλλοιά τότε στον έχθρό σου. (φέυγει)

3 "Άλλος μαθητής, ή μαθήτρια άπαγγέλλει στην Έλλάδα
τό ποίημα του Γιάννη Στρατηγάκη.

ΟΣΕΣ ΚΙ ΑΝ ΕΡΘΟΥΝ ΛΥΠΕΣ

Έλλάδα μου, Πατρίδα τιμημένη,
τρισένδοξη γεννήτρα μου,
μητέρα άγαπημένη
"Όσα κι άν έρθουνε δεινά,
"Όσες κι άν έρθουν λῦπες,
τό τέρμα τό τρισένδοξο θά
φέρη χρυσές Νίκες.

Κοντά σου όλοι στέκουμε,
όλα σου τὰ παιδιά!
Κανένα μη φοβάσαι! 'Η
"Άγια Παναγιά,

μάς παραστέκει! Κι ὁ Θεὸς
πού τόσο σ' ἀγαπᾶ,
εἶν κι αὐτὸς κοντὰ σου
τὴν πάλη σου εὐλογᾶ!

“Ὅσα κι ἂν ἔρθουνε δεινά,
ὅσες κι ἂν ἔρθουν λῦπες,
τὸ τέρμα σου τὸ τρισένδοξο
θὰ φέρη χρυσὲς Νίκες.

4. Ἄσμα

ΤΑ ΧΑΛΑΣΜΑΤΑ

Ζ. Παπαντωνίου

(Μουσικὴ Γ. Ψαροῦδα. βλ. Ἀπόλλωνα Δ. Ἀργυροπούλου)

Καὶ τῶν νεκρῶν τὰ ἥσυχα
σπιτάκια πᾶν κ' ἐκεῖνα!
Τὰ ράγισε, τὰ σκόρπισε
τοῦ νικητοῦ ἡ ἀξίνα

Κι ἀπ' τὸ χωριὸ τ' ὀλόμορφον
Ἦς μὲς τὸ κοιμητήρι
Ὁ τύραννος χαλάσματα,
χαλάσματα ἔχει σπείρη

Μὲ τὰ φτερὰ του ὁ Κόρακας
τὴ νύχτα ἔχει ξαπλώσει
Καὶ στὸ τραπέζι κάθεσαι
πού τοῦχαν ἄλλοι στρώσει.

Κι ἡ κουκουβάγια ἐστάθηκε
Μὲ τ' ἄφωτά της μάτια
στὰ πλούσια πού τῆς ἔχτισεν
ὁ χαλασμὸς παλάτια!

Σημ. Ἐὰν δὲν εἶναι γνωστὸ τὸ ἄσμα, γίνεται ἀπαγγελία. Μετὰ τὸ ἄσμα, ἡ ἀπαγγελία, μπαίνει μέσα στὴ σκηνή ἢ Ἀρχόντισσα κι ἀναζητᾶ . . . Ἀπὸ τὴν ἄλλη εἴσοδο μπαίνει ἕνας μαθητὴς κι ἀρχίζει ὁ διάλογος:

ΜΑΘΗΤΗΣ : Σᾶν τὶ ζητᾶς ἀρχόντισσα,
στ' ἀνασκαμμένο χῶμα;

ΑΡΧΟΝΤΙΣΣΑ : Θέλω νὰ βρῶ τὸ σπίτι μου
καὶ δὲν τὸ βλέπω ἀκόμα;

ΜΑΘΗΤΗΣ : Ἐνάθεμα στὸν τύραννο
καὶ τρεῖς ἀνάθεμά τον!
Κυρά μου, νὰ τὸ σπῆται σου
πατεῖς τὰ χαλάσματά του.

ΚΛΕΙΝΕΙΗ ΑΥΛΑΙΑ :

Ἔσμα : Ἕνας ἢ λίγοι :

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

*(Δημοϊκό, Γραφή Ἄστεριου Ζήκου (βλ.
Μουσικὴ Ἄγωγή Α. Γ. Αργυροπούλου)*

Σᾶν πάρω τὸν ἀνήφορο, ἕνα ἀνηφοράκι
νὰ βρῶ κλαδά, γειάσας παιδιάμ, νὰ βρῶ κλαδάκι φουντωτό.

Νὰ βρῶ κλαδάκι φουντωτό στὴν πέτρα φυτρωμένο
νὰ κάτσω νὰ, γειάσας παιδιάμ, νὰ κάτσω νὰ συλλογιστῶ.

Νὰ κάτσω νὰ συλλογιστῶ τῆς ξενιτειᾶς τὰ ντέρτια
Ἢ ξενιτειά, γειά σας παιδιάμ, ἢ ξενητειά ἔχει βάσανα.

Ἢ ξενητειά ἔχει βάσανα καὶ χίλια δυὸ φαρμάκια
χαρὰ στὸ νιό, γειάσας παιδιάμ, χαρὰ στὸ νιό ποὺ ταγιαντᾶ.

Χαρὰ στὸ νιό ποὺ ταγιαντᾶ, χαρὰ στὰ παλληκάρια,
Βουνάμ' γιὰ χα, γειά σας παιδιάμ, βουνάμ γιὰ χαμηλώσετε.

Ἢβουνάμ' γιὰ χαμηλώσετε καὶ κάμποι ὑψωθῆτε,
γιὰ νὰ φανῆ, γειάσας παιδιάμ', γιὰ νὰ φανῆ ἡ Πατρίδα.

ΣΤΑ ΠΡΟΘΥΡΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ

ΑΝΟΙΓΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

1. Δωμάτιο άπλο με δύο πόρτες, μιά εἴσοδο και μιά πού ὀδηγεῖ σ' ἄλλα δωμάτια.

ΓΙΑΝΝΗΣ: *(γυρίζει ἀπὸ τὴν πόλη με δυὸ σακούλια γεμᾶτα)* Μαριγώ, Μαριγώ, ποῦ εἶσαι;

ΜΑΡΙΓΩ: "Ελα, Γιάννη μου. *(κλαψιάρικα και με συμπλεγμένα χέρια, δείγμα ἀπελπισίας)* Πᾶν τὰ πράματά μας· δὲν ἄφησαν ζωντανό γιὰ ζωντανό! Τὰ μάζεψαν ὅλα οἱ ἀντίχριστοι! Μᾶς τὰ πήραν, τάχατες, γιὰ νὰ μὴν τὰ πάρουν οἱ ἀντάρτες! Πήραν και τοὺς ἄνδρες, ὄσους βρήκαν, ἀγγαρεία. Τί θὰ κάνουμε τώρα Γιάννη μου; πῶς θὰ ἐκδικηθοῦμε τοὺς ἄτιμους;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ἡσύχασε, Μαριγώ, κι ὅλα θὰ διορθωθοῦνε· μονάχα μὴν κιотеύεις.

ΜΑΡΙΓΩ: Δὲν κιотеύω, (ἀποθαρρύνομαι) ἀλλὰ δὲ βαστώπιά, θέλω νὰ πάρω ἐκδίκηση!

ΓΙΑΝΝΗΣ: Καλά, ἡσύχασε και θὰ ἐκδικηθῆς. Τὰ παιδιά τί κάνουν;

ΜΑΡΙΓΩ: Καλά εἶναι· κι αὐτὰ τροχᾶν τὰ δόντια τους γιὰ ἐκδίκηση. Ὁ Μεγάλος μάλιστα εἶπε· ἀκούς ἐκεῖ τὰ τέρατα νὰ μᾶς ροφοῦν τὸ αἷμα κι ὕστερα νὰ παραπονοῦνται γιὰτί δὲν τοὺς ἀγαπάμε!

ΓΙΑΝΝΗΣ: "Ἐχει αἷμα τῆς μάννας του και τοῦ πατέρα του. Πάρε τώρα τὰ σακούλια μέσα.

ΜΑΡΙΓΩ: *(Παίρνει τὰ σακούλια και φεύγει)*

ΓΙΑΝΝΗΣ: *(Κλείνει τίς πόρτες καλά κι ἀνοίγει μιὰ κρύπτη, πού ἔχει δυὸ ὄπλα κι ἓνα πιστόλι κρυμμένα)*. Τώρα, πού πλησιάζει ὁ καιρός νὰ βγάλουμε τὸ ἄχτι μας, ἄς δοῦμε τί κάνουν τὰ λαλούμενα. *(Τὰ βγάζει, τὰ κυττάζει και ξανά τὰ βάζει σὴν θέοη τους)*

Μπράβο ! μιά χαρά είσθε· κάμετε λίγες ημέρες ύπομονή ακόμα

ΜΑΡΙΓΩ : (ἀπὸ μέσα) Γιάννη, ὁ μπάρμπα Λιάς ἦλθε.

ΓΙΑΝΝΗΣ : Μιά στιγμή, αλλάζω τὰ ροῦχα μου. (Τακτοποιεῖ τὴν κρύπτη καὶ λέγει) Τὸ μυστικὸ ἐγὼ καὶ σεῖς τὸ ξερούμε· ἄς τὸ φυλάξουμε λίγες μέρες ακόμα ! Τώρα, ἄς φορέσω τὸ καινούργιο σακκάκι, γιὰ νὰ δικαιολογήσω τὸ ἀλλαγμα (βγάζει τὸ παλὸ καὶ φορεῖ τὸ καινούργιο) Ἔλα, μπάρμπα Λιά.

ΛΙΑΣ : (γέρος 80 χρονῶν) Καλημέρα κύρ Γιάννη, καλῶς ἦλθες.

ΓΙΑΝΝΗΣ : Εὐχαριστῶ, μπάρμπα Λιά.

ΛΙΑΣ : Καλύτερα ποῦ δὲ βρέθηκες ἐδῶ παιδί μου. Ἄλλο νὰ τ' ἀκούς κι ἄλλο νὰ βλέπης ! Δυὸ, τρεῖς φορές εἶπα νὰ ξαπλώσω κανέναν καταγῆς μὲ τὴ μαγκούρα, ἀλλὰ κρατήθηκα.

ΓΙΑΝΝΗΣ : Τὸ λέει τὸ κουράγιο σου μπάρμπα Λιά ;

ΛΙΑΣ : Ἄν τὸ λὲη ρωτᾶς ; τὸ λέει καὶ τὸ πάρα λέει.

ΓΙΑΝΝΗΣ : (σιγά) Λίγες μέρες ύπομονή ακόμα.

ΛΙΑΣ : Πές μου, παιδί μου, τί ξέρεις, τί ἔμαθες ; Σὲ περιμέναμε καὶ πῶς σὲ περιμέναμε στὸ χωριό !

ΜΑΡΙΓΩ : (ποῦ ἄκουσε, μπαίνοιας τὴν ἐρώτηση) Ἔλα Γιάννη. πές μας. Ἡ ψυχὴ μας ἔφτασε στὰ δόντια καὶ δὲν κρατιέται ἄλλο. (κτύπος στὴν πόρτα)

ΓΙΑΝΝΗΣ Ἐμπρός.

ΠΑΠΑΣ : Καλημέρα καὶ καλῶς ἦλθες Γιάννη.

ΓΙΑΝΝΗΣ : Εὐχαριστῶ δέσποτα.

ΠΑΠΑΣ : Ε' Τί ἔμαθες, Γιάννη, στὴν πόλη ; εἶν ἀλήθεια αὐτά, ποῦ λέει ὁ δάσκαλος, πῶς τᾶκουσε στὸ Ράδιο ;

ΓΙΑΝΝΗΣ : Πάντα σωστὰ τὰ λέει ὁ δάσκαλος.

ΛΙΑΣ : Αὐτὸς κι ὁ Θεὸς πιά ξέρουν τὸ μυστικὸ γιὰ τὸ Ράδιο. Στὸ σπίτη δὲν τὸ ἔχει, ἢ γυναῖκα του, ἢ ἀνηψιά μου, ὀρκίζεται, πῶς δὲν ξέρει τίποτε. Κανείς, πάλι, δὲν τὸν εἶδε, οὔτε κατάλαβε τίποτε ποῦθε ἀκούει, ἀπὸ ποῦ μάθαινει.

ΓΙΑΝΝΗΣ : Τὰ νέα εἶναι πολὺ εὐχάριστα. Βρισκόμαστε στὰ πρόθυρα τῆς ἀπελευθέρωσης. Ὁ Στρατὸς μας στὸ Ἐλ.

έλαμείν άνδραγάθησε· ή όρεινή ταξιαρχία στο Ρίμινι θαυμα-
τούργησε! 'Ο 'Ιταλός είδε σημαία 'Ελληνικιά στημένη στον τό-
πο του!! Οι Γερμανοί άφοπλίζουν τους 'Ιταλούς, γιατί ή 'Ιτα-
λία συνθηκολόγησε· κάθονται, τώρα, πάνω σ' άναμμένα
κάρβουνα.

ΟΛΟΙ (Σταυρόκοποιοῦνται) Δόξα σοι ό Θεός! Δοξασμένος
νάσαι Θεέ μου!!

ΓΙΩΡΓΟΥΛΑΣ : (άπέξω τραγουδεί).

Τά φή, μανάμ, τά φήσανε τά πρόβατα

(κατά τό πῆραν τά πρόβατα, βλ. Μουσική Α. Αργυροπούλου, ἄσματα
μονόφωνα).

ΓΙΑΝΝΗΣ : Τι λέει αυτός ό Γιωργούλας, τρελλάθηκε ;

ΓΙΩΡΓΟΥΛΑΣ : (μπαίνει).

ΓΙΑΝΝΗΣ : Τι έπαθες Γιωργούλα, τρελλάθηκες ;

ΓΙΩΡΓΟΥΛΑΣ : δέν τρελλάθηκα· οι Γερμανοί τρελλάθηκαν
κι άφησαν τά πρόβατα και φύγαν, σαν τά βόϊδια, πού τά κυνη-
γάει άλογόμυγα! 'Εκεί πού πηγαίναμε, ένας με μιá μοτοσυκλέ-
τα έφερε ένα χαρτί στον άξ/κό· μόλις τό διάβασε έβαλε κάτι
φωνές κι δπου φύγη, φύγη!

ΓΙΑΝΝΗΣ : Τό θαύμα άρχισε νά δείχνει. "Ας έτοιμαστούμε
νά τους κτυπήσουμε.

ΟΛΟΙ : 'Εκδίκηση, 'Εκδίκηση!

ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΑΥΔΑΙΑ

2. ἄσμα : ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

(Α. Γ. 'Αργυροπούλου Μουσική άγωγή τ. β.)

Πιστά σέ άγαπώ πατρίδα λατρευτή
Παντοῦ και πάντα ό νοῦς μου τή δόξα σου ζητεί
στον άγιο σου βωμό Πατρίδα ζηλευτή
τά πάντα θυσιάζω 'Ελλάδα ξακουστή.
Μεγάλη νά σέ ιδώ τρανή σαν τή παλιά.
κι άκόμα πιό μεγάλη Πατρίδα μου γλυκειά.

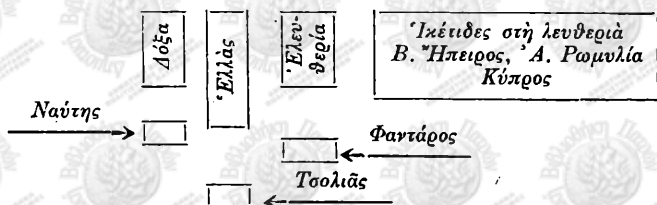

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

ΛΕΥΘΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ

Εικόνα

Σκηηνικό, αν υπάρχει, Ἀκρόπολις. Φωτισμός με προβολέα, αν υπάρχει.

1. ΙΣΤΟΡΙΑ :

«Ἡ Ἑλλάδα πάντα ἀνάσταση μέσ' ἀπὸ τὸ κρύο χῶμα πάντα θᾶχῃ ξαφνικὴ καὶ μὴ δευτέρα παρουσία».

«Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει, δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα [καμμιά μόνο λίγο καιρὸ ξαποσταίνει καὶ ξανά πρὸς τὴ δόξα [τραβᾷ.»

Ὁ καταραμένος τῆς σκλαβιάς βραχνὰς πέρασε καὶ τώρα πάλι λευθερὴ καὶ καμαρωτὴ, ἔτοιμη γιὰ νὰ βαδίσῃ τὸν ἱστορικό της δρόμο. Οἱ κόρες τῆς, γλυκῆς, λυγερῆς, πεντάμορφες χορεύουν λευθερὸ χορὸ, ὕμνο στὴ Λευθεριά. (Μπαίνουν, χορεύοντας τόσες κόρες, ὅσες κι οἱ γεωγραφικὲς περιοχῆς, μὲ τοπικὲς ἐνδυμασίες, ἢ μὲ λουριδὲς χαρτί, πὸν νὰ γράφεται ἡ ἀντιπροσωπευμένη περιοχὴ, π.χ, Πελοπόννησος, Στερεὰ Ἑλλάς.)

ΒΑΓΓΕΛΙΩ

Δημοτικό

(Συλλογή Κ. Παπαδημητρίου βλ. και Μουσική 'Αγωγή τ. Β' Α. Γ. Αργυροπούλου)

1. Ένα νερό, κυρά Βαγγελιώ, ένα νερό καλό νερό.
"Ωχ! και ποῦθε κατεβαίνει, Βαγγελιώ μου παινεμένη.
2. Ἐπό γκρεμνό, κυρά Βαγγελιώ, ἀπό γκρεμνό γκρεμίζεται
σέ περιβολάκι μπαίνει, Βαγγελιώ μου παινεμένη.
3. Ποτίζει δέ, κυρά Βαγγελιώ, ποτίζει δένδρα και κλαριά.
λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα
4. Ποτίζει κι ξ, κυρά Βαγγελιώ, ποτίζει κι ένα ἀγιόκλημα
ὅπου κάνει τὸ σταφύλι, σάν τσ' Ἑλλάδος μας τὰ χεῖλη,

3. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: (μετὰ τὸ χορὸ) Καὶ τώρα ἀδελφοῦ-
λες μου, ἄς εὐχηθοῦμε νᾶμαστε αὔριο μαζί με τίς ἄλλες ἀ-
δελφοῦλες μας, τὴ Βόρειο Ἡπειρο, Ἀν. Ρωμυλία και Κύπρο.
ποῦ μᾶς βλέπουν ἀπὸ μακρὰ και περιμένουν τὴ δικαίωση τῆς
Πατρίδας μας, γιὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί μας.

ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ: Ζήτω οἱ ἐθνικές μας διεκδικήσεις !! Ζήτω...
(ἀποσύρονται σὰ πλάγια τῆς σκηνῆς.)

ΦΑΝΤΑΡΟΣ! (ἀπαγγέλλει)

4. ΗΡΩΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. Κλ. Μαρκίνα

Κι ἦταν νᾶρθη ἡ ἄγρια μπόρα στὴν αὐλή μας
κι ἦταν νᾶρθη τοῦ πολέμου ἡ φωτιά,
γιὰ νὰ λάμψη κι ἄλλη μιὰ φορά ἡ φυλὴ μας
κι ἄλλη δόξα ν' ἀγκαλιάση τὴν πατρίδα.

Κι ὅταν ὕστερα ἀπὸ χρόνια κι ἀπὸ χρόνια,
οἱ παπποῦδες θὰ γυρνοῦν σὰ τωρινά,
τ' ἄρματά τους θὲ νὰ δείχνουνε στ' ἀγρόνια
και θὰ λένε: «ἔγαν καιρὸ και μιὰ φορά...»

Κι ἔτσι ἡ δάφνες πάντ' ἀμάραντες θά μένουν
καί θ' ἀνθίζουνε γενηά μέ τῆ γενηά
κι ἱστορίες δοξασμένες θά μαθαίνουν
οἱ παπποῦδες στ' ἀγγονάκια τὰ μικρά...

5. ΝΑΥΤΗΣ : (ἀπαγγέλλει ἀπόσπασμα ἀπό τὸν ὕμνο πρὸς τὴν
Ἑλληνικὴ φυλή, Σωτήρη Σκίση).

Ἄθνατη Ἑλληνικὴ φυλή

Μές τοὺς αἰῶνες πού κυλοῦν κι ὅπου γιὰ σένα εἶναι στιγμές
πόσα δεινά δὲν εἶδες;

Μὰ νέφη ἦταν καί πέρασαν καί νά, σέ λίγο σκόρπισες
σάν ἥλιος τίς ἀχτίδες.

Πόσες φορές οἱ βάρβαροί μ' ὄνόματα λογίς-λογίς
δὲν πάτησαν τῆ γῆ σου,

ὅμως ποτὲ δὲν μπόρεσαν, φυλή μου τὴν ἀθνατη
νά σβύσουνε πνοή σου.

Καί τὴν τραχιά τῆ γλώσσα τους, ἀντὶ νά σοῦ σταλάξουνε,
τῆ θεία λαλιά σου ἐκείνοι
ἐπῆραν καί σιγά-σιγά τοὺς μάλαξες, τοὺς μόρφωσες
στὸ Ἑλληνικὸ καμίνι.

Γιατὶ ἀπὸ τὰ βουνόκορφα πάντα ψηλά θά ροβολᾶν
οἱ ὠραῖοι σου τσοπάνοι,
κουρσάροι τῶν κουρσάρων σου...

Ἄθνατη Ἑλληνικὴ φυλή

πέπλον ἀνάριο στῆ συμφορὰ σου ρίξε

καί τὸ γλυκὸ χαμόγελο, πού σοῦ ταιριάζει ἀσύγκριτα
στά χεῖλη πάλι δεῖξε.

ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ.

VI

ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΣΠΑΡΑΓΜΟΣ

1. — Μπαίνουν στη σκηνή διάφορες πολιτικές ομάδες με άγριο-κυτιάματα και ζητωκραυγές για τὰ κόμματα, πού ἀνήκουν. Ζήτω τὸ Λαϊκὸ! Ζήτω τὸ Φιλελεύθερο! Ζήτω τὸ Σοσιαλιστικὸ! Ζήτω τὸ Ἐθνικὸ Ἐνωτικὸ! Ζήτω τὸ Προοδευτικὸ! Ζήτω Ὑβρίζονται, Προδότες, Προδότες οἱ Ἐαμικοί, Προδότες Ἡ Ἑλλάδα προβάλλει στὴν εἴσοδο, βλέπει καὶ σκύβει τὸ κεφάλι λυπημένη.

2 Ἱστορία: (Οἱ ομάδες ἀγριοκυτιάζονται, δείχνουν γροθιές . . .) Καὶ νῦν μοῖρα βάσκανη κόβει τὴ χαρὰ. Ἡ Ἑλλάδα μας, πρὶν χαρῆ τὴ λευθεριά της, σκύβει τὸ κεφάλι βαρὺ ἀπὸ τὴ ζάλη, πού τῆς φέρνει ὁ ἐμφύλιος σπαραγμὸς! Πόσες καὶ πόσες συμφορὲς δὲ μᾶς στοίχισε ἡ διχόνοιά μας αὐτὴ! Διχόνοια στὴν τροία, διχόνοια ἀνάμεσα στὴ Σπάρτη καὶ στὴν Ἀθήνα, διχόνοια μετὰ τὸν Ἀλέξανδρο, διχόνοια στὸ Βυζάντιο, διχόνοια τὸ 21, διχόνοια τὸ 22, διχόνοια σήμερα! (Οἱ ομάδες συμπλέκονται μὲ βρισιές.)

3. ΕΛΛΑΔΑ.

(Ἀπευθύνεται στὶς πολιτικὲς ομάδες μὲ τοὺς στίχους τοῦ Σολωμοῦ. Ὁ ὄμιλος προσέχουν καὶ βλέπουν τὴν ἑλλάδα)

ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ

Ἡ καρδιά μου συχνοσπαράζει .

.

Παλληκάρια μου! Οἱ πολέμοι
Γιὰ σὰς ὅλοι εἶναι χαρὰ,
Καὶ τὸ γόνα σας δὲν τρέμει
στοὺς κινδύνους ὄμπροστὰ

‘Από σᾶς ἀπομακραίνει
κάθε δύναμη ἐχθρική,
ἀλλ’ ἀνίκητη μιὰ μένει
πὺ τὲς δάφνες σας μάδει.

‘Η διχόνοια, πὺ βαστάει
ἕνα σκῆπτρο ἢ δολερή.
Καθ’ ἑνὸς χαμογελάει,
πάρ’ το λέγοντας καὶ σύ.

Κεῖο τὸ σκῆπτρο, πὺ σᾶς δείχνει,
ἔχει ἀλήθεια ὠραία θωριά.
Μὴν τὸ πιάστε, γιατί ρίχνει
εἰς σὲ δάκρυα θλιβερά.

‘Απὸ τὸ στόμα ὅπου φθονάει,
παλληκάρια, ἄς μὴν πωθῆ
πῶς τὸ χέρι σας χτυπάει
τοῦ ἀδελφοῦ τὴν κεφαλή.

.

Σᾶς ὀρκίζω, ἀγκαλιασθῆτε
Σᾶν ἀδέρφια γκαρδιακά.

.

4. Ἐνας ἀπὸ τίς πολιτικές μερίδες: Ζήτω ἡ Ἐνωσι!

ΟΛΟΙ: Ζήτω!
ΑΛΛΟΣ: Ἐνας ἄς εἶναι ὁ σκοπὸς κι ἕνας ὁ πόθος ὄλων
μας, Ὁμόνοια καὶ μεγάλη ΕΛΛΑΔΑ!

ΟΛΟΙ: Ζήτω ἡ μεγάλη ΕΛΛΑΔΑ!

ΧΟΡΟΣ: (Μπαίνουν οἱ κόρες καὶ χορεύουν γύρω ἀπὸ τίς πολιτι-
κὲς ομάδες)

Δημῶδες

Ν. Δάβδα (ἐκ τῆς σειρᾶς 25 ταγουδιῶν)

Τὸ ἀηδονάκι τὸ μικρὸ θέλω νὰ τὸ ἡμερώσω
γιὰ νὰ τὸ βάλω στὸ κλουβὶ νὰ τὸ ταΐζω μόνχο.
Μοῦ σκανδαλίσθη τὸ κλουβὶ καὶ μοῦφυγε τ' ἀηδόνι
καὶ μοῦφυγε τ' ἀηδόνι τὸ πετροχελιδόνι.

6. ΕΛΛΑΔΑ : Γέροντας σοφός, πρὶν τὰ μάτια κλείση, τὴν
τελευταία συμβουλή στὰ παιδιά του δίνει : Τοὺς δείχνει μιὰ
δέσμη βέργες δυνατὴ καὶ τὸ καθένα μὲ τ' ὄνομά του προσ-
καλεῖ νὰ δοκιμάση, ἂν μπορῇ, νὰ τὴ λυγίσῃ. Τρέχει πρῶ-
τος ὁ μεγάλος· εἶναι βέβαιος, πὼς θ' ἀνταποκριθῇ στοῦ γέρου
τῆ φωνή. Δοκιμάζει, ξανά τὸ ἴδιο, τοῦ κάκου ὅμως, γιατί τὸ
χέρι του εἶν' ἀδύναμο κι ἡ δέσμη δυνατὴ.

"Ἐρχεται κι ὁ δεύτερος κι ὕστερα, ἀπ' αὐτὸν ὁ τρίτος, μὰ
ντροπιασμένοι κι οἱ δύο τους τὴ δέσμη στὸν τόπο τῆς ἀφή-
νουνε.

Κι εἶπε ὁ γέροντας, κουνώντας τὸ κεφάλι ἑλαφρά·
ἂν τοῦτο τὸ παράδειγμα δὲ δέσητε στὸ κεφάλι σας καλὰ,
στὴ ζωὴ σας θὰ μὲ θυμηθῆτε μιὰ φορά!

Μείνετε, λοιπόν, καὶ σεῖς στὴ ζωὴ σας ἠνωμένοι·
ὅπου ὁμόνοια ἐκεῖ κι ἡ εὐτυχία μένει!!

7. Ἀπαγγελία : (*Ἐνας ἀπὸ τὶς ομάδες, βλέποντας πότε τὶς ομά-
δες καὶ πότε τὴν Ἑλλάδα ἀπαγγέλλει*).

ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Μὲ χαρούμενη τὴν ὄψι
καὶ μάτι λαμπέρό,
γιὰ καινούργιες μάχες ἄς⁽¹⁾ πᾶμε
στῆς εἰρήνης τὸν καιρὸ.

Ἐαναπαίρνοντας στὰ χέρια
τοῦ φωτὸς τὴν ἅγια δάδα,
ἄς χτίσοῦμ' ὅλοι τραγουδώντας
τὴν καινούργια μας Ἑλλάδα.

(1) Προσετέθη ἓνα «ἄς» κι ἔγινε μιὰ ἀντικατάσταση τοῦ «θα» μὲ τὸ ἄς, γιὰ νὰ
χαιρῶσθαι μὲ τὸ νόημα τῆς «κηγῆς ἢ ἀπαγγελία».

Μὲ τὸ ζῆλο καὶ τὸ θάρρος
ποῦ μᾶς χάρισεν ἡ πίστις
ὁ καθέννας μᾶς ἄς(!) γίνῃ
τοῦ καινούργιου κόσμου χτίστης.

“Ὅσοι ζοῦνε μὲ λαχτᾶρα
γιὰ μεγάλα καὶ τρανὰ,
ἄς βαδίσουνε μαζί μας
τραγουδώντας ὡσανά!

“Ἄς χαροῦμε τὴν Ἑλλάδα
στοῦ Χριστοῦ τὸ φῶς λουσμένη,
μὴν Ἑλλάδα εὐτυχισμένη,
μὴν Ἑλλάδα δοξασμένη.

Γ. Βερίτης

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ

Ἐθνικὸ ἔμβλημα. Τραγουδοῦν ὅλοι

Στίχοι Π. Κολακλίδη

Μουσικὴ Δ. Ρηγίδη

Τῶν ἐχθρῶν τὰ φουσάτα περάσαν
σάν τὸ λίβα ποῦ καίει τὰ σπαρτά.
Μὲ κανόνια τὶς πόλεις χαλάσαν
μᾶς ἀνάψαν φῶτιες στὰ χωριά.

Μὰ οἱ ἐχθροὶ μᾶς πιά τώρα σκορπίσαν
καὶ ξανάρθε σὲ μᾶς λευθεριά.
Γιὰ νὰ φτιάξωμε τὰ ὄσα γκρεμίσαν,
“Ἄς κυττάξωμε τώρα μπροστά.

Νέα δύναμη τὸ ἔθνος νὰ πάρῃ
σάν καὶ πρὶν νὰ βαδίσω μ’ ἔμπρὸς
κι ὁ καινούργιος Στρατὸς μὲ καμᾶρι
νὰ σταθῇ τῶν συνόρων φρουρός.

“Ὅλοι ὄρθοι! Μὲ τὸν ἥλιο προβάλλει
καὶ ψηλά τὸ κεφάλι κρατεῖ
Μιά Πατρίδα πολὺ πιὸ μεγάλη
Μιά πατρίδα πολὺ πιὸ τρανῆ.

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιά
μόνο λίγο καιρὸ ξαπόσταίνει
καὶ ξανά πρὸς τὴ Δόξα τραβᾶ.

ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΑΥΔΑΙΑ

VII

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΑΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙΣ

—'Απ' ὅσα μᾶς ἔλεγαν τότε.

Μπαίνει στή σκηνή μιὰ ομάδα μαθητῶν συζητώντας.—

1. Α' Ἀλήθεια, παιδιά, θυμᾶστε πόσους ὕμνους μᾶς ἔψαλε ὁ κόσμος γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ μας ἔπος 40 - 41 ;

Β' Ποιὸς νὰ μᾶς πῆ τὰ περισσότερα.

Γ' Καὶ δικαιολογημένα .

Α' Ὁ Νόγκελτ, Νορβηγὸς δημοσιολόγος, ἔλεγε «Μπορεῖ ἢ μαυρίσω κι ἢ καταχνιά νὰ κυριεύση ὅλον τὸν κόσμον· μπορεῖ ὀλόκληρο τὸ σκόδομημα, πού λέγεται Εὐρώπη νὰ γκρεμιστῆ σὲ ἄμορφους σορούς ἀπὸ ἐρείπια καπνίζοντα· θὰ μείνη ὅμως μιὰ περιοχὴ στὴν πολὺπαθη Βαλκανικὴ, πού δὲ θὰ σβύση ποτὲ καὶ θὰ χρησιμεύση σὰ βάση κι ἀρχὴ ξεκινήματος γιὰ τὴ δημιουργία ἐνὸς νέου πολιτισμοῦ, ἐνὸς νέου κόσμου! Θὰ μείνη ἡ ΕΛΛΑΔΑ! . . . »

Β' Οἱ «Τάϊμς» Ν. Ὑόρκης (1.12.40) ἔγραφαν. «...Εὐχαριστοῦμε τὸ λαὸ καὶ τὸ στρατὸ τῆς Ἑλλάδος, πού μᾶς ἀπήλλαξαν ἀπὸ μιὰ παράφρονα δεισιδαιμονία....

Κατέριψαν τὸ παραμῦθι, ὅτι ὁ ἄξονας εἶναι ἀήττητος κι ἔδωσαν σ' ὄλους τοὺς ἐλεύθερους ἀνθρώπους ἀπόδειξη τῆς ἀξίας τοῦ θάρρους....»

Γ' Ἡ ἴδια ἐφημερίδα σὲ μιὰν ἄλλη ἡμερομηνία (28.12.40) ἔγραφε «...Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες θυμοῦνται καὶ ὑπερασπίζουσι τὴ δόξα τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ὅ,τι δῆποτε καὶ νὰ συμβῆ καὶ μόνη ἢ ἀπόφασή τους ν' ἀντισταθοῦν, μαρτυρεῖ πόσο βαθεῖα εἶναι ριζωμένη ἡ ἀξία τοῦ Μαραθῶνα σ' αὐτὸν τὸ γενναῖο καὶ πανάρχαιο λαό.»

Δ' Ἡ «Ἐξάμινερ» Λὸς Ἀντζελες (2.12.40) ἔγραφε: «Ἑλλάς, γενναία, ἔνδοξος, φωτισμένη ἔγραψε μιὰ νέα σελίδα δόξης στὴν ἱστορία τῆς κι οἱ εὐζωνοὶ μὲ τοὺς Μακεδόνες κατέπληξαν τὸν κόσμον.»

Ε'. Κι αὐτὸς ὁ Χίτλερ (4-5-41) σ' ἓνα λόγο του εἶπε :

« Χάριν τῆς ἱστορικῆς δικαιοσύνης εἶμαι ὑποχρεωμένοι νὰ κάμω τὴ διαπίστωση, ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους, πού μᾶς ἀντιμετώπισαν, ὁ Ἕλληνας στρατιώτης πολέμησε μὲ παράτολμο θάρρος καὶ μὲ ἀφάνταστη περιφρόνηση πρὸς τὸ θάνατο, συνθηκολόγησε δὲ τότε μόνο, ὅταν κάθε ἄλλη ἀντίσταση ἀπέβαινε ἀδύνατη κι ἀπόλυτα μάταιη. Οἱ Ἕλληνες αἰχμάλωτοι γιὰ τὴν ἀνδρεία τους αὐτὴ ἀφέθηκαν ἐλεύθεροι. »

ΣΤ' Ὁ ἀείμνηστος Ροῦσβελ (1943) ἔλεγε : « Δὲ θὰ λέμε πλέον οἱ Ἕλληνες πολέμησαν σὰν ἥρωες, ἀλλὰ στὸ ἐξῆς θὰ λέμε: Οἱ ἥρωες πολέμησαν σὰν Ἕλληνες » Α' Ὁ Ἦντεν, πάλι, ἔλεγε στὴ βουλὴ τῶν Κοινοτήτων (16-5-44): « Οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἐκεῖνοι, πού ξεσκέπασαν τὸ Μουσσολῖνη κι ὄχι ἐμεῖς. Τὸν νίκησαν καὶ τὸν ἐδιώξαν ἀπὸ τὴ χώρα τους. »

Β' Κι ὁ Μπέβιν εἶπε: « Καμμιά χώρα, οὔτε ἐμεῖς, οὔτε ἡ Ἀμερικὴ, οὔτε ἡ Ρωσσία ἐπολέμησέ τόσο γενναῖα, ὅσον ἡ Ἑλλάδα » (Φεβρουάριος 1946).

Γ' Ὁ Μπέρνς, πάλι, ἀμερικανὸς ἀντιπρόσωπος στὸ συνέδριο τῆς Εἰρήνης, εἶπε: « Στις κρισιμώτερες στιγμὲς, πρὶν ἀκόμη μερικοὶ ἀπὸ ἐμᾶς ἀντιληφθοῦμε τὸ δικὸ μας κίνδυνο, τὸ μικρὸ αὐτὸ, ἀλλὰ μέγα ἔθνος (ἡ Ἑλλάδα) ἀντεστάθη μὲ ἀπαράμιλλη ἀνδρεία, μ' ὅλη τὴ δύναμή του στοὺς Εὐρωπαίους ἐπιδρομεῖς κι ἔτσι ἐκερδίσαμε ἐμεῖς οἱ σύμμαχοι πολύτιμο χρόνο. »

Δ' Τὴν ἴδια μέρα ἄλλος ἀντιπρόσωπος, Βρετανός, στὸ ἴδιο συνέδριο τῆς Εἰρήνης εἶπε: « Ἡ Ἑλλάδα μὲ τὴν ἡρωϊκὴ της αὐτὴ ἀντίσταση ἐπεβράδυνε τὰ σχέδια τοῦ Ἄξονα καὶ συνετέλεσε νὰ μὴν ἀρχίσῃ νωρίτερα ἢ ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς Ρωσσίας. . . »

Ε' Κι ὁ Ἀλεξάντερ, πρῶτος Λόρδος Ναυαρχείου, εἶπε : « Τὸ Ἑλληνικὸ Βασιλικὸ Ναυτικὸ προσέφερε ὑπέροχες ὑπηρεσίες ».

ΣΤ' Μίλησε κι ὁ Τσῶρτσιλ καὶ μᾶς εἶπε: « Τὸ θάρρος κι ἡ δύναμις τῆς ψυχῆς, πού δείχνετε στὶς δυσμενεῖς αὐτές

περιστάσεις αποτελούν για τὰ Ἴνωμένα Ἔθνη πηγή ἐμπνεύσεως».

Α' Μίλησε στὸν κόσμο κι ὁ Στάλιν κι εἶπε : «Στείλανε κι οἱ Ἴταλοὶ μερικὲς μεραρχίες στὸ μέτωπό μας. Ἀπέναντι σ' αὐτὲς θὰ βάλω ἓνα λόχο Ἑλλήνων στρατιωτῶν, ποῦναι σύμμαχοί μας, νὰ τοὺς πάρη σβάρνα». (1942).

Β' Ὁ δὲ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς Μόσχας τὸν Ἀπρίλη 1942 μᾶς ἔστειλε τὸ χαιρετισμὸ αὐτό : «Πολεμήσατε ἄοπλοι ἐναντίον πανόπλων, μικροὶ ἐναντίον μεγάλων καὶ ἐνίκησατε. Καὶ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ γίνη ἀλλοιώτικα, γιατί εἴσθε Ἕλληνες. Σὰν ρῶσσοι, σὰν ἄνθρωποι σᾶς εὐγνωμονοῦμε, γιατί κερδισαμε ἀπὸ τῆ θυσία σας χρόνον γιὰ ν' ἀμυνθῶμεν.

Πλησιάζει ὁ καιρὸς, πὺ με τῆ Συνεργασία τῶν Ἄγγλων, θὰ σᾶς πληρώσωμε τῆ θυσία σας με μιὰ Ἑλλάδα κυρίαρχο στὴ Μεσόγειο! Μιὰ Ἑλλάδα μεγάλη, ὄχι μονάχα πνευματικῶς, ἀλλὰ καὶ τοπικῶς.»

Γ' Καὶ τώρα ;

Β' Τώρα, ποῦ μᾶς εἶδαν, ποῦ μᾶς ξέρουν !

Γ' Τώρα φροντίζουν γιὰ τὸν Ἐμβερ χόντζα !!

Δ' Καὶ γιὰ τοὺς βουλγάρους.

Ε' Τώρα τρομάξανε νὰ μᾶς ἀναγνωρίσουν τὰ Δωδεκάνησα γιὰ Ἑλληνικὰ μέρη!...

Δ' Ἄς εἶναι ἡ Ἑλλάδα θὰ θυμᾶται, ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσῃ τὸ ἀχάριστο φέρεσιμό. . . τὴν ἀνήθικη διεθνή σκοπιμότητα, πάνω στὴν ὁποία θυσιάζεται κάθε τόσο ἡ Ἑλλάδα . . .

Δ' «Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει, δὲν τῆ σκιάζει φοβέρα καμμιά μόνο λίγο καιρὸ ξαποσταίνει καὶ ξανά πρὸς τῆ δόξα τραβᾶ».

Ε' Ζήτω ἡ ἀθάνατη Ἑλλάδα μας ! ΟΛΟΙ Ζήτω....

2. Ἶσμο

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

(Μουσική Γ Καίσαρης. βλ. Τερψιχόρη Α. Ν. Μάλτου)

Δέν θέλω πλέον νάχω πλούτη, δόξαν καὶ τιμὴν
τὴν Πατρίδα μ' ὅταν βλέπω ἀδικημένην (¹) ταπεινήν.
Ἄχ! Θεέ, Θεέ μου, δός μου πάλιν τὴν στιγμὴν
εἰς τὸν πόλεμον νὰ τρέξω γιὰ τοῦ ἔθνους τὴν τιμὴν.

Ἐν καὶ μόνον εἰς τὸν νοῦν μου, ἔν καὶ μόνον θὰ κρατῶ
χάριν σοῦ Πατρίς γλυκεῖα τὴν ζωὴν μου ν' ἀψηφῶ.
Δέν μὲ μέλει ν' ἀποθάνω δέν μὲ μέλει νὰ χαθῶ
ἀρκεῖ μόνον σὲ πατρίς μου, δοξασμένην νὰ ἰδῶ.

Κ. Λάσκαρης

3. Ἶνας ἀπὸ τοὺς 5 ἀπαγγέλλει :

28. ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Τῆς Τρεμπεσίνας τὰ ἔλατα, ποὺ οἱ ἄνεμοι τὰ δέρνουν
Γέρνουν καὶ πάντα γέρνουν
Σὲ φύσημα βορηᾶ
Καὶ σιγολέν οἱ κλῶνοι τους
Πῶς εἶδαν τοὺς ἀκλόνητους
Φαντάρους ποὺ πολέμησαν γιὰ τὴν Ἑλευθερίᾶ
Σὰν νὰ τανε Θερίᾶ!....

Τῆς Τρεμπεσίνας τὰ ἔλατα κι οἱ κέδροι τοῦ Μοράβα
Ποῦ μιᾶς ψυχῆς ἑλληνικῆς χαίρετισαν τὸ διάβα
Ψυχῆς ποὺ τὸ αἷμα ἑνὸς ἔχθρου στ' ἀληθινὰ τὸ στράγγισε
—Κι ἦταν τὰ ὄπλα τοῦ Ἰταλοῦ καὶ πολυβόλα κι ὄλμοι—
Μὰ οὔτε τὰ λογάρισε καὶ τὰ ὑπερφαλάγγισε
Ἢ Τόλμη!....

Τῆς Τρεμπεσίνας τὰ ἔλατα ποὺ εἶδαν τὴ φωτιᾶ
Κι ἔνοιωσαν τὴν ἀφάνταστη τοῦ αἵματος κραιπάλη
Γέρνουν σὲ φύσημα βορηᾶ κυττώντας τὸ Νοτιᾶ
Κάποιους φαντάρους μήπως δοῦν ποὺ θὰ ξανάρθουν πάλι !....

ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΑΥΔΑΙΑ

ΔΗΜ. ΓΙΑΝΟΥΚΑΚΗΣ

(¹) Μπῆκε ἀντὶ «ἠτιμημένην» «ἀδικημένην» γιὰ νὰ πάσῃ ὀργανικῇ θέσῃ τὸ ἔσμο.

VIII

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

*Εικόνα δμοια με τή -Λεύθερη 'Ελλάδα». Στά πλάγια οί κόρες τής
'Ελλάδος, ὅσες οί γεωγραφικὲς περιοχές.*

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΙ : *ἸΜπαίνουν 12 κοπέλλες γιά τὰ 12 νησιά με
τοπικὲς ἐνδυμασίες. Ἐπὶ κεφαλῆς ἡ Ρόδος κρατᾷ μπουκέτο λουλού-
δια ἀπὸ τῆ μαρτυρικῆ γῆ.*

*Ὁ Ναύτης τὴν παρουσιάζει στὴ μητέρα 'Ελλάδα με τὸ ποίημα τοῦ
Σωτήρι Σκίπη)* **«ΣΤΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟ»**

ΝΑΥΤΗΣ :

Με τίς λαλιὲς τῶν ἀηδονιῶν καὶ τίς
ἀνάσες τῶν ἀνθιῶν
Τὸ πλέκει ὁ Ἀπρίλης μῆνας
σάν ἄυλο βαγιοστέφανο, τὸ Εὐωδια-
σμένο μύνημα
στοὺς κήπους τῆς Ἀθήνας.

Τ' ἀκοῦς κυροῦλα τῶν Κυρῶν; τ' ἀ-
κοῦς μητέρα Ἑλλάδα μας;
"Ελα καὶ πάλι, ὀρθώσου
καὶ βάλε τὰ λάμπριάτικα τὰ ρούχα
γιά νά δεχθῆς
τὴ Δωδεκάνησό σου.

Εἶναι κι αὐτὴ ἀπ' τίς πιὸ ἀκριβὲς
Τίς κόρες σου. Στά σίδερα
δεμένη σκλάβα, αἰῶνες
ἀπὸ τὸ πικροπότηρο τῶν θυσιῶν ἐ-
ρούφηξε
καὶ τίς στερνὲς σταγόνες.

Μὲ δάκρυα σὲ χαιρετῶ, πατρίδα μου μικρὴ
νεράϊδα τοῦ ἄσπρου θάλασσας νυφούλα δροσερῆ.

Ὡ δέξουμε στίς ἡσυχες νὰ τρέξω λαγκαδιές
καὶ νὰ βλέπω τὸ γλυκὸ σου φῶς νὰ νοιώθω μυρωδιές.

Α. Προβελέγγιος

4. Ρόδος: Προχωρεῖ ἓνα βῆμα, παίρνει στάση ἐκβολῆς τοῦ ἀριστεροῦ ποδιοῦ μὲ κάμψη, τείνη τὰ χέρια καὶ λέγει:

Ὡ μητέρα, γλυκειά μητέρα μας Ἑλλάδα, δέξου καὶ μᾶς
στὴ θερμὴ σου ἀγκάλι. Εἴμαστε οἱ κόρες σου τὰ «δωδεκάνησα»,
ποὺ αἰῶνες, τώρα, μακρὰ σου, ξενοδουλεῦτρες σκλάβες σ' ἀφέ-
ντες ἄπονους καὶ σκληροὺς, ζούσαμε μὲ τὴν κρυφὴ ἐλπίδα,
πὼς θάρθη μιὰν ἡμέρα ἢ στιγμὴ αὐτὴ νὰ τρέξουμε λεύθερες κο-
ντὰ σου.

Μὲ τὴν ἴδια μὲ μᾶς ἐλπίδα ζούσανε κι οἱ ἄλλες ἀδελφοῦ-
λες μας καὶ δικές σου κόρες Β. Ἡπειρος, Ἄν Ρωμυλία καὶ
Κύπρος. Γι' αὐτὲς ὅμως φράχθηκε ὁ δρόμος ἀπὸ κείνους, ποὺ
μοίρασαν τὴν ἀδικία, ἀντὶς γιὰ δικαιοσύνη.

Ἐβράβευσαν τὸ ἔγκλημα καὶ τιμώρησαν τὴν ἀρετὴ! Ἔτσι,
σήμερα, ἡ χαρὰ σου, μάννα μου γλυκειά, μόνο μὲ μας.

5. ΕΛΛΑΔΑ. Ἐλᾶτε, κόρες μου χρυσές, πολυβασανισμέ-
νες κόρες, νὰ σᾶς δώσω τὸ μητρικὸ φιλὶ μου, βάλσαμο στίς
πληγές σας, ξαλάφρωμα δικό μου (πηγαίνει μιὰ, μιὰ καὶ τὶς φιλεῖ).

Ὅσο γιὰ τὶς ἄλλες ἀδελφοῦλες σας καὶ δικές μου κόρες,
στάζει ἡ ψυχὴ μου αἷμα γιὰ τὴν ἀδικία, ποὺ μᾶς ἔγινε.

Ξεχάστηκε τὸ ἔπος μας στὴ Β. Ἡπειρὸ μας, ξεχάστηκε τὸ
ἔλ-ἔλαμείν, τὸ Ρίμινι, τὸ θαῦμα τῆς καθολικῆς μας ἀντίστα-
σης στὸν Κατακτητὴ ἀπὸ τοὺς μεγάλους μας μικροὺς στὴν
ἀντίληψη τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἠθικῆς.

Ἄς εἶναι, ἡ Ἑλλάδα εἶναι ὑπερήφανη γιὰ ὅ,τι ἔκανε καὶ
δὲ θὰ παραδεχθῆ ποτὲ τὴν ἀδικία, ποὺ τῆς ἔγινε!

6. ᾠσμα (τραγουδοῦν ὅλοι σὴ ὀκηνή)

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

(βλ. Μουσικὴ Ἀγωγή Α. Γ. Ἀργυροπούλου τ.β')

Δόξα στὸ πνεῦμα τῶν ἀρχαίων, παγκόσμιον φωτὸς πηγὴν.
Δόξα στὰ ὄπλα ἡρώων νέων ποὺ λύτρωσαν αὐτὴν τὴ γῆν!
Μ' ἐκείνων τὴ χρυσὴ σοφία μὲ τούτων τὴν ἀγία ὄρμη
νέαν ἄσπλάσωμ' ἱστορία γεμάτη δόξα καὶ τιμὴ.
Ἔχει στεφάνια ἡ δόξα ἀκόμη, στὸ δένδρο τῆς τὸ ἱερό!
Ἀπάτητοι τῆς δόξης δρόμοι προσμένουν ἥρωα τολμηρό!
Ἐμπρὸς στῶν ἔργων τὸν ἀγῶνα! ἐκεῖ ὁ πύρινος παλμὸς
Ἐκεῖ τῆς νίκης ἡ κορόνα, ἀθανασίας ἀσπασμὸς.

Α. Προβελέγγιος

7. ΕΝΑΣ: Ζήτω ἡ Ἑλλάδα μας!

ΟΛΟΙ: Ζήτωωω. . . .

ΑΛΛΟΣ: Ζήτω ἡ μεγάλη μας Ἑλλάδα!

ΟΛΟΙ: Ζήτωωω. . . .

ΑΛΛΟΣ: Ζήτω τὰ Δωδεκάνησά μας!

ΟΛΟΙ: Ζήτῶωωω. . . .

Ἐθνικὸς ὕμνος

ΤΕΛΟΣ

Μὰ οἱ τύραννοι δὲ μπόρεσαν τὸ αἴ-
μα της νὰ μολέψουνε
κι ἑλληνοπούλα ἐστάθη
ἀμόλευτη, ἄσπιλη, λευκὴ μέσα στῆς
πολυκύμαντης
τῆς ἱστορίας τὰ βάθη

Κι ἔρχεται τώρα ! Κι ἔρχονται μαζί
της ὄλες οἱ χαρές,
μαζί της ὄλοι οἱ πόθοι.

Ἄχ ! Τέτοια ἀλήθεια, Πασχαλιά, ἄχ !
τέτοια ἀλήθεια ἀνάσταση
κάθε καρδιά τὴ νοιώθει.

2. ΦΑΝΤΑΡΟΣ. Ἐπαγγελία

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Ἔτσι, στὰ χρόνια πού θάρθουν θὰ λέν τὸ παραμυθι...

«Κι ἡ γαλανὴ σημαία μας στὴ Ρόδο μας ἐστήθη!
Χρόνια βαρειά, τόσης σκλαβιάς, ἀγύριστα, θλιμμένα !

Ἄκουστε, ἐγγονάκια μου, τραγούδια τονισμένα
φέρνει ἡ χαρὰ τῆ θύμησι, νά ! μοῦρχωνται στὰ χεῖλη
λόγια πού τότε ἔλεγα μέσ' τῆ χαρὰ τοῦ Ἄπριλη !

... Τώρα τὰ μάτια ὑψώνονται, τὰ χέρια χαιρετίζουν
πειότερο ἢ ἀνοιξη γελᾷ καὶ τὰ πουλιά λαλοῦνε.

Τὸ λέγε τ' ἀκρογιάλια μας, τὸ κύμα ἀπαλοπαίρνει
κι ὄπου βρεθῆ σὲ ξενητεία, τὸ σιγοψιθυρίζει !

Ἡ γαλανὴ σημαία μας στὴ Ρόδο κυματίζει,
στὴ Ρόδο τῆ φωτόλουστη, τοῦ Αἰγαίου μας τῆ νύφη.
Χρόνια βαρειά τόσης σκλαβιάς, ἄς πέσετε στὴ λήθη.
Καὶ ἡ καρδιές μας χαίρονταν, τόσο φτεροκοποῦσαν

πού μιὰ καρδιά Ἑλληνική σταμάτησε... ἐνεκρώθη!
Κι' ἦταν, παιδιά, τοῦ Βασιληᾶ αὐτὴ ἡ καρδιά πού λέμε.
Μπορεῖ νὰ φτεροκόπησε ἀπὸ βαρειές εὐθύνες,
ἀπὸ αἵματα πού χύνονταν καὶ λύπες πού ἐκρατιόνταν,
γι' αὐτὰ δὲ θέλω νὰ σᾶς πῶ, ἡ παιδικὴ καρδιά σας
ἄς μὴ τὰ ξέρη, ἄς σβυστῆ τοῦ Ἕθνους μας ἡ θλίψη.
Μόνο γι' ἀγάπες καὶ χαρές, δόξες, δημιουργίες
ν' ἀπλώνετε τὰ χέρια σας, στὴ μνήμη νὰ κρατᾶτε
Χρόνια πολλά! Πόσο ἡ ψυχὴ ραγίζονταν, πονοῦσε.
Πόσοι λεβέντες χάθηκαν καὶ νειές μαυροντυθήκαν!
Καὶ ὄλα ἀδέλφια... Ἕλληνες! Ἀνθρώπινες ὑπάρξεις!

Μὰ αὐτό, μικρά, νὰ ξέρετε, αὐτό νὰ σημειώστε
πῶς τοῦ Μαρτιοῦ τις χαρές καὶ τ' Ἀπριλιοῦ τις χάρες
στὴ Ρόδο τὴ μυριόλουστη, δωδεκανήσια νύφη,
ἡ γαλανὴ σημαία μας ὑψώθηκε μὲ χάρη,
καὶ οἱ καρδιές φτερούγισαν, τόσο πολὺ στὰ στήθη,
πού μιὰ καρδιά Ἑλληνική... σταμάτησε... ἐνεκρώθη!»

Ἔτσι στὰ χρόνια, πού θάρθοῦν, θὰ λέν' τὸ παραμῦθι...

Καίτη Βελλίου—Τσουγιοπούλου

3. Δωδεκάνησος (τραγουδοῦν ὅλες)

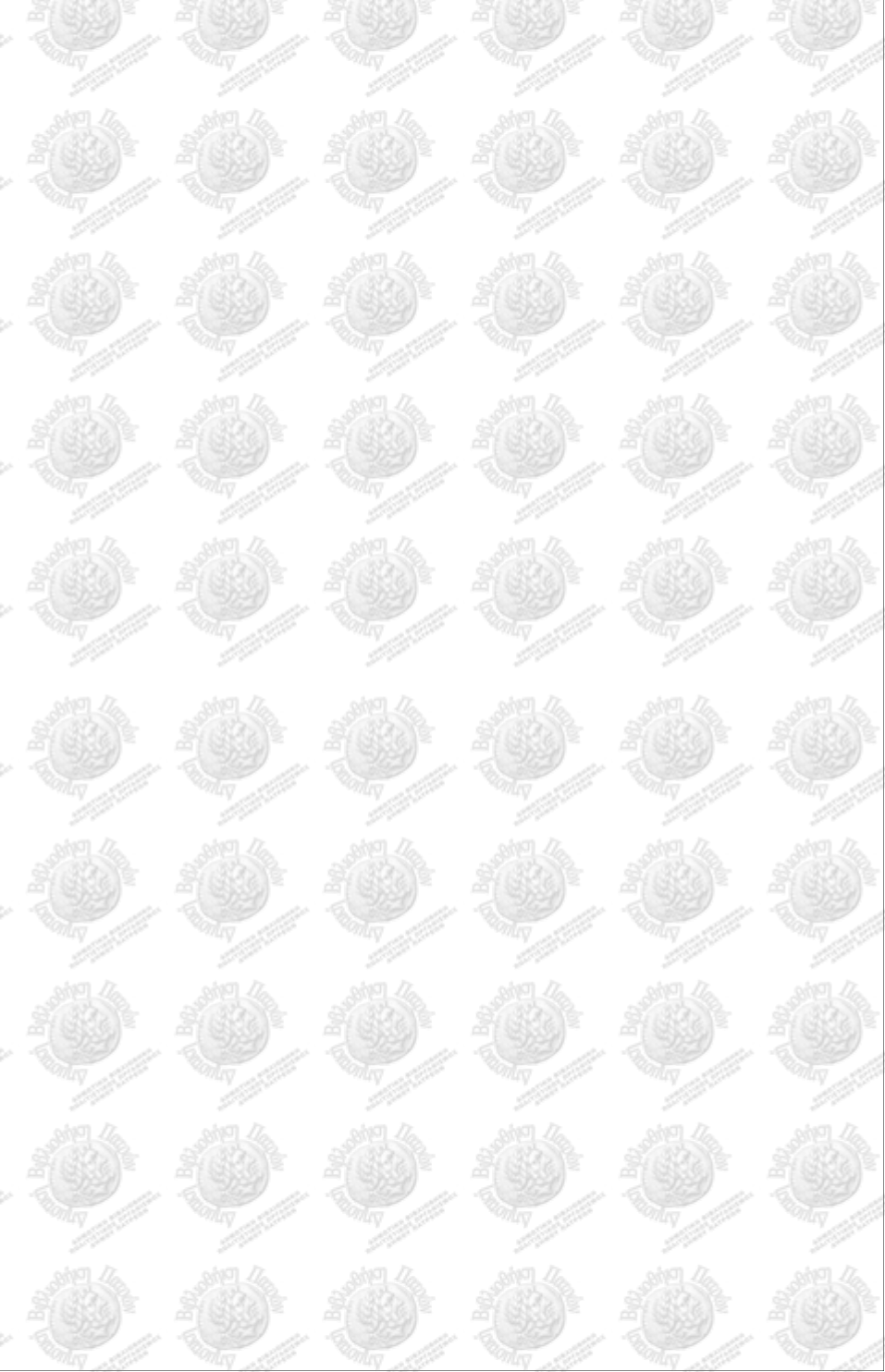
ἘΠΙΣΤΡΟΦΗ

(βλ Μουσικὴ-Ἀγωγή τ.β. Α.Γ. Ἀργυροπούλου)

Με δάκρυα σὲ χαιρετῶ, πατρίδα μου μικρὴ
πού σὲ γαλάζια θάλασσα κοιμᾶσαι δροσερὴ!
πού κῦμα ταξειδιάρικο αἰώνια σὲ χτυπᾷ
καὶ στὰ ψηλὰ περγιάλια σου ἀσημωμένο σπᾶ.

Ἐδῶ τὸ φῶς ἀντίκρουσα τοῦ ἡλίου μιὰ φορὰ
ἐδῶ τὴν πρώτην ἐνοιωσα τῆς γῆς αὐτῆς χορὰ
ἐδῶ ἐπρωτ' ἀγνάντεψα τ' ἀτέλειωτο νερὸ
καὶ πήδησα δῶ κι ἔτρεξα παιδάκι ζωηρὸ.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
"ΤΟΥΛΑΣ - ΜΑΥΡΑΚΟΣ,,
ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΕΡΓΑ ΠΑΝ. ΝΑΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ σὲ 5 τεύχη γιὰ Σχολικὲς Γιορτὲς Δημ. Σχολείων καὶ Γυμνασίων

Τεῦχος Α' Ἡ Χαλύβδινη Ἑλληνικὴ ψυχὴ 1453—1821

» Β' Τὰ θρυλικά μας χρόνια 12—13

» Γ' Τὰ δυὸ ἀθάνατα ΟΧΙ 1940—1941

» Δ' Ἀπὸ τὴν Κατάρρευση καὶ δῶθε 41—47

» Ε' Πανηγυρικὲς Ὀμιλίαι γιὰ Ἐθνικὲς Γιορτὲς

ΕΡΓΑ ΠΑΝ. ΠΟΥΝΤΖΑ

Ἀριθμητικὰ Προβλήματα Γ' Δημοτικοῦ

» » Δ' »

» » Ε' » συστημένα παρὰ τοῦ
Ἑπιτελείου

» » ΣΤ' » συστημένα παρὰ τοῦ
Ἑπιτελείου

Πρακτικὴ Γεωμετρία Ε' καὶ ΣΤ' Δημοτικοῦ

ΕΡΓΑ ΓΕΩΡ. ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Γραμματικὴ Δημοτικὴ Γ' καὶ Δ' Δημοτικοῦ

» » Ε' καὶ ΣΤ' » συστημένη παρὰ
τοῦ Ἑπιτελείου

ΕΡΓΑ ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Γραμματικὴ Καθαρευούσης Ε' καὶ ΣΤ' Δημοτικοῦ

Φυτολογία Γ' καὶ Δ' »

Ζωολογία Γ' καὶ Δ' »

Ἱστορία Γ' »

Ἱστορία Δ' »

Παλαιὰ Διαθήκη Γ' »

Καινὴ » Δ' »

Γεωγραφία Γ' καὶ Δ' »

ΕΡΓΑ Κ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Ἱστορία Ι' Δημοτικοῦ

Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Ε' »

Χάρτης Νομοῦ Ἀχαΐας ὑπὸ Ι. Κλουκίνα